
3 Vragenuur

Vragen van het lid Segers aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over **het bericht "ID-bewijzen slecht gecontroleerd"**.

De heer **Segers** (ChristenUnie):

Mijnheer de voorzitter. Een slimme onderzoeksjournalist en een vals identiteitsbewijs. Die combinatie was nodig om veel beveiligers in dit land weer eens wakker te schudden. Negen maanden lang heeft onderzoeksjournalist Brenno de Winter gebruikgemaakt van een vals identiteitsbewijs. En negen maanden lang gingen werkelijk alle deuren voor hem open: die van de Tweede Kamer, van ministeries, politiebureaus, de AIVD, het stembureau en zelfs die van het Koninklijk Paleis. Ook het vermeldde pseudoniem Bigwobber deed geen alarmbellen afgaan.

De overheid vraagt heel veel van haar burgers als het gaat om identificatie. Ouders moeten zich in allerlei bochten wringen om hun kinderen goed op de foto te krijgen. Je moet overal je identiteitsbewijs mee naartoe nemen. Dan is het bizar dat de overheid het zelf zo laat afweten. Ik heb twee vragen aan de minister.

Ten eerste, als dit al niet ontdekt wordt, waarbij het er zo duimendik bovenop ligt dat het om een vals identiteitsbewijs gaat, hoe veilig zijn al die gebouwen en instellingen dan voor een valse pas waarbij het er niet duimendik bovenop ligt? Ten tweede, hoe verklaart de minister dat dit lek zo structureel bij al die belangrijke gebouwen en instellingen kon ontstaan?

Minister Spies:

Voorzitter. Ik dank de heer Segers voor deze vragen. Het mag duidelijk zijn dat hierbij fouten zijn gemaakt in de beveiliging. Het had niet mogen kunnen gebeuren dat inmiddels een bekend en bekroond onderzoeksjournalist met een zelfgefabriceerd identiteitsbewijs toegang kreeg tot heel veel overheidsgebouwen. Dat is een fout, een menselijke fout. We moeten daar maatregelen tegen nemen. Identiteitscontrole is overigens niet de enige wijze – dat is onderdeel van het maatregelenpakket – waarop mensen toegang krijgen tot het gebouw. Wat was in deze situatie namelijk ook het geval? De heer De Winter werd verwacht. Hij meldt zich bij het loket, geeft zijn identiteitsbewijs en zegt: ik ben de heer De Winter en ik kom voor die en die. De betreffende beveiligingsbeambte kijkt of dat zo is, constateert dat de heer De Winter inderdaad wordt verwacht en belt degene met wie hij een afspraak heeft. De heer De Winter is in alle gevallen ook opgehaald. Naast de controle van het identiteitsbewijs zijn er twee extra controles die in dit geval in alle gevallen zijn nagelopen. Dit betekent dus ook dat het beeld dat er een grote mate van onveiligheid en vrije toetreding tot overheidsgebouwen aan de orde zou zijn, niet juist is. De heer De Winter werd verwacht en is in alle gevallen door zijn gastheer of gastvrouw op een departement opgehaald.

Dit laat onverlet dat we de instructie aan iedereen die achter de toegangspoorten zit om identiteitsbewijzen te controleren, de afgelopen week weer eens extra naar vo-

ren hebben gehaald. We constateren namelijk dat het op dat punt niet goed genoeg loopt binnen de rijksdienst. Omdat we daar ook een eenduidige aansturing in willen hebben, is er nog niet zo lang geleden besloten tot het aanstellen van één rijksbeveiligingsambtenaar, die ook de coördinatie en aansturing voor alle departementen op dezelfde manier moet gaan doen. We moeten scherper controleren op de gebruikte identiteitsbewijzen, maar het beeld dat er structureel sprake zou zijn van onveilige situaties en dat iedereen zomaar toegang zou kunnen krijgen met zelfgefabriceerde identiteitsbewijzen, bestrijd ik.

De heer **Segers** (ChristenUnie):

Als de minister zegt dat het meeviel omdat de heer De Winter werd verwacht, is dat wel heel relativerend. Dat is een al te grote relativering van de ernst van de zaak. De identificatieplicht is er omdat je met een identiteitsbewijs kunt aantonen dat je bent wie je bent. Als het evident is dat het om een vals bewijs gaat – er stond "Bigwobber" op – en de minister zegt dat de heer De Winter werd verwacht, gaat zij wel erg ontspannen met deze situatie om. Het is geen incident. Het is negen maanden lang op heel veel verschillende plekken gebeurd, onder andere op het stembureau. Ik ben benieuwd of bij de minister melding is gedaan van het feit dat de heer De Winter met een vals identiteitsbewijs zijn stem heeft uitgebracht. Ik heb het niet kunnen terugvinden in het proces-verbaal van de Kiesraad. Het zou minimaal aan de minister en de betreffende instanties gemeld moeten worden.

Minister Spies:

Ik relativeer niks. Ik ben begonnen met de stelling dat er fouten zijn gemaakt die niet gemaakt hadden mogen worden. Ik heb tevens geschetst dat er naast de controle van een identiteitsbewijs, die niet goed is geweest, twee andere veiligheidskleppen zijn ingebouwd die in alle gevallen wel hebben gefunctioneerd. De heer De Winter was aangemeld, was dus ook geregistreerd als een te verwachten gast en is opgehaald door de mensen met wie hij die afspraak had. Deze drie veiligheidsstappen moesten doorlopen worden. Een daarvan heeft niet gefunctioneerd. Dat is niet goed. Ik relativeer dat niet, maar geef aan dat de andere twee wel juist zijn toegepast.

Voor zover mij bekend is er bij mijn departement tot op heden geen melding gedaan van de situatie bij het stembureau dat in de Tweede Kamer was gehuisvest. Dat zou ook niet hoeven hebben, want deze melding zou bij de Kiesraad binnengekomen moeten zijn. Ik heb wel begrepen dat zich op het stembureau ter plaatse een enigszins verontwaardigde voorzitter van het stembureau heeft beklagd bij de heer De Winter, omdat hij zich na het uitbrengen van zijn stem nog een keer met zijn eigen paspoort heeft geïdentificeerd. De betreffende voorzitter vond dat geen fijne confrontatie. Ik kan mij dat voorstellen. Het blijft echter een feit dat er ook in dat stembureau een onvolledige identificatie heeft plaatsgevonden.

De heer **Segers** (ChristenUnie):

Ik blijf mij een beetje verbazen over de reactie van de minister. Bij de AIVD is de pas ingenomen, gecontroleerd en teruggegeven. De heer De Winter heeft vervolgens toegang gekregen. Ik vraag dus nogmaals waar wij de identificatieplicht voor hebben, als het zo evident is dat je met een valse pas binnen kunt komen. Graag hoor ik van de minister op welke wijze zij zal rapporteren over de aanmoediging aan de beveiligers om strenger op te

Spies

treden, opdat wij in staat zijn om bij de behandeling van de begroting van Binnenlandse Zaken hierop terug te komen. Dan kunnen wij ook van de minister vernemen welke voortgang er is geboekt om iedereen weer helemaal scherp te krijgen.

Minister Spies:

Dan zouden wij de heer De Winter misschien structureel in moeten huren om undercover dit soort acties te blijven ondernemen. Die aanmoediging heeft hij volgens mij niet nodig, want hij slaagt er constant in om de rijksdienst scherp te houden. De heer Segers noemt overigens nog het voorbeeld van de AIVD. Ook daar was bekend dat de heer De Winter zou komen en ook daar heeft hij toegang gekregen tot het deel dat voor externe bezoekers opengesteld is en niet verder dan dat. Nogmaals, ik relativiseer. Er is een fout gemaakt bij de identiteitscontrole die niet gemaakt had mogen worden. Wij zijn bezig iedereen opnieuw de instructie daarover te geven. Daar voeren wij overigens zelf ook regelmatig checks op uit. Als de heer Segers bij de begrotingsbehandeling Binnenlandse Zaken hierop terug wil komen, staat hem dat vanzelfsprekend volledig vrij.

Mevrouw Berndsens-Jansen (D66):

Ik verbaas mij toch wel een beetje over de houding van de minister. Ik vind dit een buitengewoon ernstige zaak, met name ook omdat het om de AIVD gaat. Ik weet uit eigen ervaring hoe streng de AIVD altijd controleert. Als ik beluister wat de minister zo zegt, dan zou je gewoon de controle van de identiteitsbewijzen kunnen afschaffen, want, ach ja, er zitten nog twee beveiligingsmechanismen in. Waarom reageert de minister zoals zij reageert? Waarom is zij niet meer geschokt? Dat verbaast mij in hoge mate.

Minister Spies:

Ik ga over mijn eigen woordkeus. Ik heb volmondig in mijn eerste zin erkend en onderkend dat er een fout is gemaakt die niet gemaakt had mogen worden en dat blijf ik doen. Ongeacht alle superlatieven die mevrouw Berndsens hieraan wenst te verbinden, is dit de feitelijke situatie: het is een fout geweest die niet had mogen voorkomen.

Ik kom nu op de AIVD. Er was een journalistendag bij de AIVD georganiseerd waar een hele schare journalisten voor was uitgenodigd, onder anderen de heer De Winter. Ook toen heeft hij zich niet met het goede identiteitsbewijs gelegitimeerd. Ook daar hebben de twee andere veiligheidsvoorschriften wel gewerkt. Ik denk dat het belangrijk is om wel een balans te houden in ons oordeel. Er zijn fouten gemaakt, maar gelukkig niet bij elk van de drie veiligheidskleppen die zijn ingebouwd.

Mevrouw Oosenbrug-Blokland (PvdA):

De Partij van de Arbeid vindt het ook verschrikkelijk wat hier gebeurd is. Stel dat Brenno de Winter niet Brenno de Winter was geweest, maar iemand anders met fake ID, dan waren de gevolgen ons betreft niet te overzien. Mijn vraag sluit aan op het verhaal van de minister. Zal er nu gebruikgemaakt worden van iemand zoals Brenno de Winter, van een mysteryguest dus?

Minister Spies:

Die hebben wij net gehad, dus wij zullen wat creatiever moeten zijn in de oplossingen en bij de controles die wij

steekproefsgewijs uitvoeren. Het is echter een feit dat er steekproefsgewijs controles worden uitgevoerd.